

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE XIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 220.530 van 7 september 2012
in de zaak A. 206.189/XII-7051**

In zake: Julien DEKEYSER
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Thomas Ryckalts
kantoor houdend te 1000 Brussel
Wolvengracht 38 bus 2
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de GEMEENTE HAACHT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Anne Keirsebelik
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Lamorinièrestraat 174
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 3 september 2012, strekt tot de schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de artikelen 4, 5, 11 en 13 van de afdeling 3 “Verkiezingen”, welke afdeling bij beslissing van 23 februari 2009 van de gemeenteraad van Haacht is toegevoegd aan hoofdstuk V “Openbare Rust” van het algemeen politiereglement.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 6 september 2012, om 10.30 uur.

Staatsraad Johan Lust heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Thomas Ryckalts, die verschijnt voor verzoeker, en advocaat Anne Keirsebelik, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Op 23 februari 2009 beslist de gemeenteraad van de gemeente Haacht een afdeling 3 “Verkiezingen” goed te keuren bij hoofdstuk V “Openbare Rust” van het algemeen politiereglement.

Artikel 3 van bedoelde afdeling bepaalt dat door het gemeentebestuur van Haacht speciale borden zullen worden geplaatst die uitsluitend door de politieke lijsten mogen worden gebruikt voor hun campagne. Er komen borden “op minimaal tien openbare herkenbare locaties verspreid over de gemeente en in alle deelgemeenten en -gebieden”. Telkens zal een bord per geldig ingediende lijst worden geplaatst; daarop mogen uitsluitend affiches worden geplakt.

Artikel 4 schrijft voor dat op het grondgebied van de gemeente door de politieke lijsten geen aanplakborden geplaatst mogen worden op het openbaar domein en evenmin op private eigendommen (“tuinen, gebouwen, gronden of landerijen”).

Artikel 5 vat samen “dat aanplakkingen slechts worden toegestaan op de daartoe speciaal door het gemeentebestuur van Haacht geplaatste borden”.

Volgens artikel 11 zal, indien één van de plaatselijke politieke lijsten zich niet houdt aan de verordening, het gemeentebestuur aan de verantwoordelijken van de lijst vragen de overtreding “onmiddellijk recht te zetten”. Wordt daarop niet ingegaan, dan zal het gemeentebestuur de ten onrechte geplaatste borden en affiches op eigen initiatief (laten) verwijderen en “zal een gemeentelijke administratieve sanctie opgemaakt worden ten opzichte van de overtreders”.

4. Verzoeker is inwoner van de naburige gemeente Boortmeerbeek, uittredend gedeputeerde van de provincieraad van Vlaams-Brabant, en bij de provincieraadsverkiezingen van 14 oktober 2012 lijsttrekker voor Open VLD in het provinciedistrict Diest.

IV. Ernstig middel

Standpunt van de partijen

5. Verzoeker voert in een eerste middel onder meer aan dat geen afbreuk mag worden gedaan aan de vrije meningsuiting van het volk en de kandidaten bij het kiezen van de wetgevende machten, dat politievoorordeningen van de gemeenteraad niet in strijd mogen zijn met de wettelijke of reglementaire bepalingen van het centraal, regionaal of provinciaal bestuur, dat gemeenten niet bevoegd zijn om een politiemaatregel op te leggen met betrekking tot de vrijwaring van de morele orde en om preventieve maatregelen uit te vaardigen zonder duidelijke bewijzen van ernstige schendingen van de openbare orde en veiligheid, en dat een politiemaatregel aangepast moet zijn aan de concrete ordehandhavingsbehoeften. Toegelicht wordt onder andere:

“Het vermeend motief van openbare orde en rust alsook de wil om

reclamevrije verkiezingen te organiseren kunnen geen wettig motief zijn van een politieverordening om een volledig verbod op private gronden voor verkiezingspropaganda op te leggen.

Vooreerst wordt door geen enkel element aangetoond dat er zich in het verleden ooit in het kader van verkiezingscampagnes ernstige inbreuken op de orde en veiligheid hebben voorgedaan. Dit wordt alleszins niet aangehaald in de aanhef van de bestreden beslissing alwaar enkel gewag wordt gemaakt van de wil van de politieke partijen in Haacht om ‘reclamevrije’ verkiezingen te organiseren.

De maatregel is dan ook getroffen door machtsoverschrijding en een schending van artikel 42 § 3 Gemeentedecreet om een politiemaatregel op te leggen met betrekking tot de vrijwaring van de morele orde alsook preventieve maatregelen uit te vaardigen zonder duidelijke bewijzen van ernstige schendingen van de openbare orde en veiligheid (vaste rechtspraak zie onder meer R.v.St., B.B.C., nr. 181.416 van 20 maart 2008).”

6. Verwerende partij antwoordt in de nota, in essentie, dat de gemeenteraadsbeslissing van 23 februari 2009 tot stand werd gebracht om de verstoring van de openbare orde door een chaotische wildgroei aan verkiezingsaffiches in de aanloop naar verkiezingen een halt toe te roepen, dat er, zo niet, geen dergelijk breed politiek draagvlak zou zijn geweest om de overeenkomst tussen de gemeentelijke politieke lijsten inzake reclamearme verkiezingen te ondertekenen, “welke achteraf als basis diende voor het nemen van de bestreden beslissing”, en dat de afweging tussen, eensdeels, het handhaven van de openbare orde en, anderdeels, het recht op vrije meningsuiting of op deelname aan vrije verkiezingen geenszins disproportioneel is uitgevallen nu de kandidaten immers op tal van andere manieren propaganda kunnen voeren en hun mening uiten.

Beoordeling

7. Zoals reeds de formele motivering van de politieverordening van 23 februari 2009, waarvan de bestreden bepalingen deel uitmaken, laat kennen, stond bij het aannemen van de verordening voorop om de verkiezingen op het grondgebied van de gemeente voortaan “zo reclamevrij mogelijk” te laten verlopen. Zo mogelijk nog minder twijfel laat de “Begeleidende nota aangaande de gemeenteraad dd. 23.02.2009” (stuk 3 van het administratief dossier) waarin het heet dat de politieverordening “het logische vervolg [is] op de gemeenteraads-

beslissing van 26 januari, toen een overeenkomst werd goedgekeurd tussen de gemeentelijke politieke lijsten inzake reclamearme verkiezingen op het grondgebied van de gemeente Haacht”.

Evenwel wijst verwerende partij geen enkele rechtsregel aan die de zorg voor reclamevrije of -arme verkiezingen, als zodanig, tot een politieobject maakt ter zake waarvan de gemeenten bevoegd zijn.

8. In zoverre de gemeenteraadsbeslissing van 23 februari 2009, die de nieuw ingevoerde bepalingen onderbrengt in hoofdstuk V “Openbare Rust” van het algemeen politiereglement, pretendeert (ook) de aantasting van de openbare rust tegen te gaan, wordt in de huidige stand van de procedure vastgesteld dat voor de Raad van State vooralsnog niet de concrete en minimaal vaststaande gegevens gebleken zijn die kunnen verantwoorden dat verwerende partij speciaal met het oog op die openbare rust heeft voorzien in de verregaande en doortastende maatregel van een algemeen en absoluut verbod om voor de verkiezingen aanplakborden te plaatsen op private eigendommen.

9. In de gegeven omstandigheden lijkt het bestreden artikel 4 een deugdelijke grond te missen en is er op het eerste gezicht tevens sprake van een ongeoorloofde beperking van de vrijheid van meningsuiting die door de Grondwet en door internationale verdragsbepalingen wordt gewaarborgd.

Het middel is alvast in de aangegeven mate ernstig.

Gelet op artikel 17, §§ 1 en 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State is een ernstig middel evenwel niet voldoende om tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid te kunnen overgaan. Daartoe is ook vereist dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen en dat een uiterst dringende noodzakelijkheid voorhanden is. Die voorwaarden worden hierna onderzocht.

V. Moeilijk te herstellen ernstig nadeel en uiterst dringende noodzakelijkheid

Standpunt van verzoeker

10. Verzoeker zet omtrent zijn moeilijk te herstellen ernstig nadeel uiteen dat het plaatsen van de “obligate” aanplakborden met affiches sinds jaar en dag een essentieel onderdeel zijn van verkiezingscampagnes, dat de aanplakborden op private terreinen aantonen dat een groot aantal mensen vertrouwen in hem stellen en hem steunen, dat er reeds affiches zijn gedrukt en aanplakborden werden gemaakt, dat hij door het bestreden verbod benadeeld wordt in vergelijking met kandidaten uit andere provinciedistricten omdat het aantal voorkeurstemmen doorslaggevend is voor de hernieuwing van zijn mandaat als gedeputeerde van de provincieraad en omdat een kandidaat bij lokale verkiezingen, zoals de provincieraadsverkiezingen, nu eenmaal de meeste voorkeurstemmen behaalt waar hij woont (in verzoekers geval in Boortmeerbeek) en in de aangrenzende gemeenten (zoals, in het geval van verzoeker, Haacht).

Verzoeker besluit:

“De onmogelijkheid om een intensieve campagne middels aanplakborden op private gronden te voeren op het grondgebied van de Gemeente Haacht brengt verzoeker dan ook een moeilijk te Herstellen ernstig nadeel toe omdat [ze] zijn kansen op herverkiezing als provincieraadslid en de gebeurlijke toekenning van het mandaat van gedeputeerde ernstig bemoeilijkt zoniet onmogelijk maakt en dit terwijl verzoeker slechts om de zes jaar kan deelnemen aan provincieraadsverkiezingen. De bestreden beslissing dreigt dan ook een einde te maken aan de politieke carrière van verzoeker.”

Naar verzoeker vreest, zal een schorsing volgens de gewone schorsingsprocedure te laat komen om hem nog nuttig voor dat nadeel te behoeden.

Beoordeling

11. Verzoeker, bij de vorige provincieraadsverkiezingen goed voor meer dan 8.000 stemmen “en zodoende door zijn partij in de hoedanigheid van provincieraadslid met het meeste voorkeursstemmen afgevaardigd als gedeputeerde”, is voor de provincieraadsverkiezingen van 14 oktober 2012 door Open VLD aangewezen als lijsttrekker in het provinciedistrict Diest. Van dit district, dat naar het eigen zeggen van verzoeker “geografisch uiterst uitgestrekt is”, maken dertien gemeenten deel uit. Het aangevochten verbod om plakborden te plaatsen op private terreinen betreft slechts één van die gemeenten, de gemeente Haacht, zijnde een buurgemeente van de gemeente Boortmeerbeek waar verzoeker woont. Niet beweerd is dat in de andere gemeenten van het provinciedistrict ook een dergelijk verbod geldt.

Voorts is het niet zo dat verzoeker te Haacht in het geheel niet over de mogelijkheid zou beschikken om affiches op aanplakborden aan te brengen. Gelet op artikel 3 van de meer vermelde gemeenteraadsbeslissing van 23 februari 2009 voorziet het gemeentebestuur er zelf in speciale aanplakborden voor elke politieke lijst, zulks op tien plaatsen verspreid over de gemeente en de deelgebieden (Haacht, Wespelaar, Tildonk, Wakkerzeel, Sint-Adriaan). Het is niet betwist dat die borden er voor de verkiezingen van 14 oktober 2012 al staan en dat verzoeker er gebruik mag van maken.

Een en ander wijst uit dat het aangevoerde nadeel bepaald genuanceerd dient te worden.

12. Verzoeker geeft hoog op van het belang dat de aanplakborden op privégrond in Haacht vertonen voor zijn herverkiezing als provincieraadslid en gedeputeerde en laat niet na te onderstrepen hoe funest de onmogelijkheid is “om een intensieve campagne middels aanplakborden op private gronden te voeren op het grondgebied van de Gemeente Haacht”. Maar hij verzuimt aan te geven, met een minimum aan precisie, wat de concrete, praktische impact van het principiële

verbod is voor zijn campagne.

Hoeveel borden pleegde hij in het verleden dan wel op private grond in Haacht te zetten en wat behelsde dan wel de beweerdelijk beoogde intensieve campagne die door de bestreden bepalingen wordt gedwarsboomd? Uit de gezegdes in de procedurestukken en de bijgebrachte stukken (inzonderheid stuk 4 van verzoeker) kan de Raad van State niet opmaken dat het om meer dan vier à vijf borden gaat die verzoeker te Haacht op privégrond wou plaatsen (en die hij overigens in eerste instantie effectief geplaatst heeft, maar vervolgens door verwerende partij verwijderd zag worden).

Ook dit is van aard het aangevoerde nadeel, in elk opzicht, danig te relativeren.

13. In de gegeven, specifieke omstandigheden wordt met verwerende partij aangenomen dat de bewering van verzoeker, als dreigt het aangevochten verbod om te Haacht ook op privéterreinen aanplakborden te plaatsen het einde van zijn politieke carrière mee te brengen, “totaal uit de lucht gegrepen [is] en zeer ongeloofwaardig”. Het nadeel getuigt van een overtrokken voorstelling van zaken die naar het karikaturale nijgt. Verzoeker kan er niet van overtuigen dat hij ten gevolge van welbepaald het verbod om in Haacht aanplakborden te plaatsen op privéterreinen, en zonder schorsing ervan bij uiterst dringende noodzakelijkheid, een betekenisvolle weerslag riskeert op het aantal voorkeurstemmen dat op 14 oktober 2012 op hem zal worden uitgebracht, te weten een weerslag die hem in redelijkheid moet, minstens mag, doen vrezen dat hij niet opnieuw provincieraadslid en gedeputeerde wordt.

Daargelaten de ontvankelijkheid van de vordering, die door verwerende partij uitdrukkelijk betwist wordt, moet worden vastgesteld dat de vordering hoe dan ook niet kan worden ingewilligd omdat niet aan alle cumulatieve grondvoorwaarden voor een schorsing is voldaan en namelijk niet

aannemelijk is gemaakt dat verzoeker een nadeel riskeert dat ernstig is in de zin van artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. Verzoeker wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 7 september 2012, door de Raad van State, XIIe kamer, samengesteld uit:

Johan Lust,

staatsraad,

waarnemend voorzitter,

bijgestaan door

Bram Van Thillo,

griffier.

De griffier

De voorzitter

Bram Van Thillo

Johan Lust